

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

15. An si quis in Paschate sumat Eucharistiam in Ecclesia Cathedrali,
satisfaciat praecepto? Ex p. 9. tr. 9. & Misc. 4. res. 65. aliàs 64. p. 163.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

quindecim dies Paschales designatos pro adimpletione praecepti, adhuc satisfaceret praecepto. Et affirmatiue respondet Pasqualig. *vbi sup. sect. 6. n. 30.* quia ait ille, sumus in iis, in quibus terminus praefixus tempori non est indiuisibilis, sed habet latitudinem: & proinde moraliter tempus designatum accipiendum est. Nam cum parum & nihil aequiparentur, *l. quamuis, ff. de condit. & demonstr. & cap. coram dilecto, de offic. de leg. dum parum abest tempus à praescripto, censetur non abesse, & proinde quae fiunt in ipso, censentur fieri in tempore praescripto.*

5. Sed ego magis adhaereo negatiuae opinioni, quam tueretur Ioan. Praepositus in 3. part. *D. Thoma quest. 80. art. 11. dub. 2. n. 58.* quia in praecipis affixis tempori, tempus debet commenturari indiuisibiliter & non moraliter, vt vult Pasqualig; & idem Praepositus *vbi supra*, sic asserit. Porro ita necesse est hoc tempore communicare; vt etiam is, qui pridie Palmarum quacumque ex causa communicauit, teneatur rursus intra illos dies communicare; quod etiam existimo dicendum de eo, qui communicasset per modum Viatici, quia qui propter instans mortis periculum sumpsit Viaticum ante illos dies, non eximitur ab obligatione communionis in Paschate, & praecedentes dies etiam proximi non sunt tempus apud executioni praecepti communionis Paschalis, cum in illis nondum vergeat praecipuum, vnde per summptionem Eucharistiae proximis diebus Dominicae Palmarum non satisfacit praecipuo de Eucharistia sumenda in Paschate, ergo cum obligetur communicare in Paschate, tenetur rursus inter illos dies Eucharistiam sumere. Ita Praepositus.

6. Et quidem communiore Doctores loquentes de praecipuo annuae Communionis, asserunt adimplendum esse intra illos quindecim dies, qui incipiunt à Dominica Palmarum vsque ad Dominicam in Albis inclusiuè. Ergo inclusiuè contra Pasqualigum sentiunt, aliquem paulò ante vel post dictos quindecim dies Sacram Eucharistiam sumentem, non adimplere praecipuum Ecclesiasticum; sicuti si quis statim post mediam noctem recitaret horas canonicas praesertim diei, non satisfaceret praecipuo, sicuti non satisfaceret, si paulò ante mediam noctem recitaret officium subsequens diei.

7. Rectè itaque dixit Eminentiss. Lugo de *Sacram. Euchar. disp. 16. sect. 5. n. 62.* Nomine Paschatis non intelligitur solus dies Resurrectionis, sed quindecim dies à Dominica Palmarum vsque ad Dominicam in Albis inclusiuè, iuxta communem vsum & declarationem Eugenij IV. Imò in aliquibus locis extenditur tempus ad totam Quadragesimam, ita vt qualibet eius die satisfieri possit praecipuo.

8. Dices, ex hac opinione sequeretur, quod qui non communicauit intra illos quindecim dies, non teneretur amplius communicare.

Respondeo, hanc sententiam cum multis Doctoribus satis probabiliter me olim docuisse, & esse verè probabilem etiam Aduersarij admittunt, & me citato Dicastillus de *Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 10. dub. 6. n. 136.* & me citato Leander de *Sacram. tom. 2. tr. 7. disp. 3. q. 29.* Praepositus in 3. part. *q. 80. art. 11. dub. 2. num. 63.* Valentia *tom. 4. disp. 6. q. 8. punct. 4.*

9. Vel respondeo secundò, si quis non adimpleuerit praecipuum intra tempus Paschale, tenetur eo elapso etiam sub praecipuo communicare, nam quando tempus praescribitur à lege vt terminus, quousque differri possit obseruantia praecipii, eo elapso non extinguitur obligatio. Ratio est, quia quod principaliter tunc intenditur, est substantia ipsa actus praecipii, & tempus solum praescribitur vt terminus, vltra quem non liceat differre obseruan-

tiam actus praecipii; tum quia hoc praecipuum de semel communicando in Paschate est determinatio praecipii diuini, ne vltius differatur quam pars sit; Tum quia hoc ipsum iudicat lex per illa verba. Ad minus in Pascha Eucharistiae Sacramentum suscipiens; & clarius Tridentinum *sess. 13. can. 9. Si quis, inquit, negauerit omnes & singulos Christi fideles teneri saltem in Paschate ad communicandum, &c.* quibus verbis Concilium declarat principalem intentionem Ecclesiae esse ne vltra annum huius Sacramenti susceptio differatur.

10. Ex hac verò opinione non sequitur quòd praecipuum de communicando tempore Paschali adimpleri possit post vnum, vel alterum diem, sed factò praecipuo, & non adimpleto suo tempore elapsis quindecim diebus remanet adhuc praecipuum communicandi. Itaque licet hoc praecipuum affirmatiuum, est tamen simul virtualiter negatiuum, quatenus includit prohibitionem de non differendo vltra annum hoc Sacramentum.

11. Ex dictis sequitur stando in hac opinione, continuò peccare eum, qui cum possit communicare non communicat: sicut continuò peccat ille, qui cum possit restituere non restituit. Quid si quis, inquit, ex deuotione communicauit in Natali, & postea transgressus est praecipuum in Paschate, an possit expectare vsque ad sequens natale, in quo annum complet? Negat Suarez: quia hoc inquit est per accidens, per se autem seruandum est Ecclesiasticum praecipuum de annua communionem. Quod probabile est, inquit Amicus in *cur. theol. tom. 7. disp. 26. sect. 1. num. 49.*

12. Nota Lector aliam mediam opinionem circa discussam difficultatem, & est Patris Ioannis Pontij in *cur. theol. disp. 44. quest. 9. concl. 6. num. 101.* videlicet, eum qui communicauit à Ianuario vsque ad Pascha, si omittat communicare in Pascha, teneri adhuc ad communicandum, vt praecipii de communicando semel in anno aliquando ante Ianuarium sequentem. Si verò communicauit post Ianuarium ante Pascha, & omisit communicare in Paschate, non teneri vt huius praecipii ad communicandum postea vsque ad sequens Pascha: quia satisfecit praecipuo de communicando semel in anno, & transiit tempus limitatum per alteram partem praecipii de communicando in Paschate.

RESOL. XV.

An si quis in Paschate sumit Eucharistiam in Ecclesia Cathedrali, satisfaciat praecipuo? Ex part. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 65. alias 64.

§. 1. Affirmatiue respondent Doctores, quos citat, Sanchez de *Matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 27. num. 1.* asserentes, Archipresbyterum Ecclesiae Cathedralis esse Parochum totius Dioecesis, & posse quacumque Sacramenta in tota illa ministrare. Et ita indiuidualiter in casu nostro tenet Genuensis in *Praxi cap. 76. num. 22.* Possseuinus de *Officio Curati, cap. 7. num. 57.* Sà verb. *Sacramentum num. 4.* Barbosa de *Officio Parochi, part. 2. cap. 20. num. 12.* Piaficus in *Praxi, part. 2. cap. 3. art. 3. num. 26.* & Gesualdus in *Theol. mor. tom. 1. tract. 12. cap. 4. num. 20.* vbi sic ait: Queritur, an quilibet fidelis possit Eucharistiam aliaque Sacramenta in sua Cathedrali Ecclesia recipere, relinquendo Parochiam propriam? Respondetur affirmatiue; nam Cathedralis Ecclesia in quolibet Cinitate est Parochia communis, & vniuersalis totius

Sopi hoc in Ref. seq. 6. Sed difficultas.

totius Ciuitatis, & Archipresbyter potest appellari proprius Pastor totius Ciuitatis, sicut Episcopus totius Diocesis, vt habetur in cap. quicumque 20. q. 1. & ex cap. precipimus 12. quest. 1. Ita Gesualdus.

2. Sed ego puto, quod qui communionem sumeret in Ecclesia Cathedrali, sine licentia proprii Parochi, vel Episcopi, non satisfaceret præcepto Ecclesiæ de Eucharistia sumenda, nam nullo iure probatur Ecclesiam Cathedralē esse communem totius Diocesis: vnde Archipresbyter, & Parochus Ecclesiæ Cathedralis possunt tantum ministrare Sacramenta in sua Parochia. Tamen quando Archipresbyterus est quadam præbenda, cui ex officio esset annexum audire Confessiones omnium Diocesis illius, tunc esset proprius Sacerdos, & ordinarius in tota illa, & proinde posset ministrare Eucharistiam in Paschate omnibus ad Cathedralē confluentibus. Et in hoc sensu est vera opinio affirmatiua; sin aliter illam non approbo. Et ita tenet Eligius Bassius in floribus Theol. verb. Communio Sacra n. 13. & Sanchez vbi supra, cum Trullench tract. de iure Parochi, c. 5. n. 10. vbi sic ait: Obserua quosdam existimare Parochianos satisfacere præcepto Ecclesiæ, si Eucharistiam sumant in Ecclesia Cathedrali suæ Diocesis à Parocho, seu Archipresbytero illius: nam putant Archipresbyterum, seu Parochum prædictum posse audire Confessiones, & consequenter administrare omnia Sacramenta, etiam Eucharistiam omnibus fidelibus illius Diocesis absque licentia proprii. Verius tamen, & tenendum est, vt Praxis confirmat, talem Parochum non posse alienis ouibus absque proprii licentia Eucharistiam, aut alia Sacramenta ministrare: nisi esset alicubi Presbyter deputatus, ad quam possent omnes de Diocesi gratia recipiendi Sacramenta confluere, quod raro contingit: nam in consuetudine positum est, solum habere potestatem in sua Parochia. Ita Trullench. verum Panormi vel ex licentia ab Archiepiscopo largita, vel ex consuetudine, omnes confluentes ad Ecclesiam Cathedralē pro sumenda Eucharistia tempore Paschatis, adimplere præceptum, & accipiunt schedulam signatam, vt illam possint demonstrare proprio Parocho.

RESOL. XVI.

Quidam Conuersus, seu laicus Religiosus sumpsit tempore Paschali Eucharistiam à Sacerdote sua Religionis simul cum ipso commorante in viridario eiusdem Religionis, quaeserunt, an satisfaceret præcepto annue communionis?

Quod est querere, an Regulares, qui communicant more laico, teneantur, vt impleant præceptum Paschale communionis, illam sumere de manu proprii Prælati, cum ipse sit proprius Sacerdos ipsorum?

Et docetur Regulares posse ministrare Eucharistiam pro præcepto Ecclesiæ, aduenis, & peregrinis, qui nullum domicilium habent.

Item operariis, qui conuentionem faciunt per aliquod tempus ad laborandum in Conuentu, & Parochia carent.

Item seruis, & famulis, & famulo non soluto possunt ministrare Eucharistiam tempore Paschali pro adimplentiæ præcepti, & in articulo mortis Viaticum, Extremam-Vnctionem, & sepulturam.

Sed difficultas est, an seculares communicantes tempore Paschatis in Ecclesia Cathedrali satisfaciant præcepto?

Et notatur, quod Religiosi possunt ex priuilegiis ministrare Eucharistiam extra tempus Paschale, & sumere Viaticum: & possunt dare Viaticum, quando

non potest expectari Parochus, aut consensus eius, & in dicto casu datur Regula ad hoc magis secuta faciendam.

Et tandem firmatur, quod tacita licentia, & reuocatio Parochi, etiam si sit de futuro, sufficit ad validam, & licitè ministrandam sacram Eucharistiam, & Extremam-Vnctionem, secus de matrimonio, & confessione. Ex p. 1. tr. 7. & Misc. 7. Ref. 18.

§. 1. **R**espondi negatiuè, si ex probabilibus rationibus non scirent Prælatus in hoc contere, & hanc opinionem nouissimè inuenio docere nostrum P. Pasqualigum in theol. tom. 2. disp. 118. sect. 7. n. 31. vbi asserit: Colligitur, Regulares qui communicant more laico teneri, vt adimplant præceptum Paschalis communionis, illam sumere de manu proprii Prælati, cum ipse sit proprius Sacerdos ipsorum, & quamuis iuxta Constitutionem Clem. VIII. de preter plures Confessarios, qui audiant confessiones suorum subditorum, non tamen ipsis censetur concessa facultas administrandi Eucharistiam, cum hæc sit diuersa ab ipsa; nec ad illa necessitas, quod talis facultas aliis deputetur, sicut adest de facultate audendi confessiones. Nec facultas quam habent ex priuilegio administrandi Eucharistiam suffragatur, quia est concessa solum in ordine ad Sacramenta. Ita ille.

2. Nota hic obiter, quod etiam alibi abhorzati- mus, stantibus priuilegiis posse hodie locum tenere intra monasterium Religiosis, satisfacere præcepto annue communionis, si sumant Eucharistiam ad illis. Imò absolute desunt qui doceant eam oblige- tionem adeundi Parochum, reitrigendam esse ad eos, qui non degunt intra Monasterium. Nam de- gentes in loco exempto à cura Parochorum, videtur licite posse communionem sumere in suis locis, quibus degunt; tum quia sicut ibi possunt habere inconconsultis Parochis, ita etiam videntur ibi posse Sacramenta sumere, vt colligit Bonacina supra c. 1. quæ docet Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 23. num. 1. & docet Dicaillus de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 1. dub. 7. num. 173. Vnde Remigius in præll. comp. p. 3. cap. 3. §. 1. num. 5. sic ait. [Los peregrinos, que pasan de camino sin tener domicilio: y los jornaleros que se alquilan por algun tiempo, y no han tomado rezindad en el lugar en que se hallan, ni tienen intento de morar allí la mayor parte del año, cumplen con el precepto comulgando en las Iglesias de los Religiosos: tambien los criados de la Religion, que viuen dentro della con sugecion à los Prelados, que en esto no se haze iniuria à los Parrocos, en cuyo fauor se hizo aquella limitacion del día de Pascua.] Ita ille; cui adde Ioannem de Socia in Epilog. summ. part. 2. tr. 2. sect. 1. disp. 7. §. circa ministram, vbi sic asserit: Regulares possunt Eucharistiam administrare illis, qui nullum domicilium habent. Item operariis, qui conuentionem faciunt per aliquod tempus ad laborandum in conuentu, & parochia carent. Item possunt administrare hoc Sacramentum cum Sacramento Extremæ-Vnctionis seruis, & famulis conuentus: & idem est dicendum de seruis, & famulo non soluto, qui extra clausuram de nocte cum muliere sua pernoctat, si infirmitatem patiant in ipso cænobio, quos in suis Ecclesiis possunt sepelire, quando sepulturam non elegerint.

3. Sed difficultas est an seculares communicantes tempore Paschatis in Ecclesia Cathedrali, satisfaciant præcepto? Et negatiuè responder Dicaillus vbi supra num. 170. & alij, quos alibi adduxi, & tunc adhæret Paschal. vbi supra num. 3. Cdm enim Episcopus resideat in Ecclesia Cathedrali, & sit vniuersalis pastor totius Diocesis, potens omnibus inma-